

СТАНОВИЩЕ

относно кандидатурата на гл. ас. д-р Йоана Кирилова Недялкова-Сиракова
по конкурса за заемане на академичната длъжност "доцент"
по професионално направление 2.1. Филология (латински език и превод),
обявен от Софийския университет „Св. Климент Охридски” в ДВ, брой: 96, от дата
6.12.2012 г.

на проф. дфн Клео Протохристова

Като единствен кандидат в конкурса за доцент по латински език и превод, заявен от Катедрата по класическа филология на СУ „Св. Климент Охридски”, гл.ас. д-р Йоана Сиракова се представя с преподавателски и изследователски квалификации и активи, които напълно отговарят на съответните нормативни уредби – докторска степен по “Теория и практика на превода (класически езици)”, придобита в същия университет през 2009 г., 13-годишен стаж като главен асистент в катедрата, заявила конкурса, стабилен брой лекционни курсове и семинари, съответстващи на спецификата на обявената позиция, 9 научни публикации, една от които с характер на хабилитационен труд, внушителен списък на участия в научни форуми, национални и международни (16 само след защитата на кандидатска дисертация), както и в международни, национални и вътрешноуниверситетски научни проекти. Към представената документация са приложени и справки за цитирания и индексирани публикации, които свидетелстват за убедително участие на кандидатката в научния обмен. Кредитите, натрупани в резултат на тази завидна академична биография, правят участието на Йоана Сиракова в конкурса повече от убедително.

Специално внимание заслужава изследването „Употреби на античното в българската поезия: образи и форми”, тъй като макар и незааявено като хабилитационен текст, и с проблемната си насоченост, и с обема и съдържателната си плътност то може легитимно да бъде оценено именно по този начин. Трудът е посветен на неизследван аспект от една научна област, която като цяло е сравнително слабо проучена в

България. Означавано на английски като “Classical Reception” и узаконено през последните десетилетия като самостоятелна научна дисциплина, проучването на рецепцията на класическото културно и в частност литературно наследство е активност, чието практикуване поставя пред изследователя амбициозни квалификационни изисквания, измежду които специфично затрудняващо е равностойна компетентност в драстично несъвместими области, каквито в конкретния случай са античната литература и актуалният литературен процес в България. Постигането на професионализъм в класическата филология е само по себе си достатъчно взискателна задача, поради което до съвсем скоро специалистите от тази област рядко си позволяваха да нарушат дисциплинирания си фокус върху специфичните за тях обекти на изследване. Успоредяването на първичния научен ангажимент към античната литература с поле на изследване, толкова различно и привидно несъвместимо, каквото е съвременната българска поезия, е своеобразен подвиг. За чест на Йоана Сиракова трябва да се отбележи, че постигнатото в коментираната студия свидетелства за уверено познание не само на съвременната българска поезия, но и на историята на българската литература като цяло. Като приносен виждам дори самият подбор на традиции, чието усвояване и преобразуване в българската поезия е обект на изследването, както и специалният акцент върху творчеството на Кирил Мерджански, тъй като съсредоточаването именно върху епитафията, еклогата и фигурата на Орфей, от една страна, и конкретните имена от актуалната българска поезия, необременени с шлагерна популярност, от друга, свидетелстват за тънък професионален усет и похвален естетически вкус. Особено приносна е частта, посветена на българските присвоявания и оползотворявания на класическата епитафия, в която най-категорично се проявяват филологическата прецизност и интерпретаторските похватности на авторката.

За достойнствата на труда свидетелства и публикацията на негова англоезична версия *Antiquity after Antiquity. A (Post)modern Reading of Antiquity in Bulgarian Poetry*, включена в сборника *The Missing Link: Classical Reception in the ‘Younger Europe’*, чиято поява като специално издание на списанието *Classical Receptions Journal* на Oxford University Press е предстояща. Участието в този сборник, посветен на представянето и анализи на рецепцията на античността специално в страните от Централна и Източна

Европа, поради наличието в тях на следи от гръко-римското наследство, останали незадоволително проучени, е висок атестат за всеки от авторите.

Измежду останалите публикации е важно да бъдат открити поредицата статии, посветени на различни аспекти от българската преводна рецепция на Омировите „Метоморфози“. Ценен влог в теорията превода предоставят наблюденията на Йоана Сиракова върху ранните свободни преводи на Блага Димитрова на Омировите разкази за Пирам и Тисба или за Орфей и Евридика. Бих си позволила на това място да предположа, че би било добре при първия случай да бъде по-добре съобразено огромното влияние, което е изиграл при превода пиететът на Блага Димитрова към Пенчо Славейков, защото това обстоятелство обяснява озадачаващо голямата прилика между интерпретацията на Овидиевия сюжет при поетесата и баладата „Неразделни“.

Уместно е да се подчертае, че при Йоана Сиракова рецептивните изследвания на античността се явяват като естествен компонент от цялостния ѝ професионален профил като специалист по теория на превода и са в тясна връзка с преподавателските ѝ ангажименти. Както самата тя отбелязва в авторската справка за научните си приноси, нейните многогодишни изследователски занимания с проблемите на превода са „продължение на преподавателската работа по дисциплините *История и теории на превода, Проблеми на превода и рецепцията на античните текстове в България и Латински език и автори (Овидий и Вергилий)*“, при това не формално, а като резултат на еманципация спрямо традиционното тясно разбиране за преводния процес единствено като междуезикова трансформация или пренос на конкретни текстове и следващото му преосмисляне като творческа преработка на устойчиви сюжети, теми и мотиви, образи и жанрови конвенции.

На основание на изложените дотук впечатления от трудовете на гл.ас. д-р Йоана Сиракова, предлагам да ѝ бъде присъдено научното звание „доцент“ и да бъде избрана за съответната, обявена от Софийския университет академична длъжност „доцент по

латински език и превод”.

15 април 2013 г.

проф. дфн Клео Протохристова

